

(דף קי"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. פִּינּוּן דְהָוָה יְתִיב עַל פּוֹרְסֵייהּ, אֲתֵינְשִׁיב בְּדַעְתֵּיהּ וְהָוָה מְמַלְל בְּדַעְתֵּיהּ מְלִין דְחֻכְמָתָא יִקְרָא. בְּהֵיאָה שְׁעָתָא הָוָה אָמַר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָהּ, שִׁבְתִּי וְדָאֵי מַהֲהוּא אַרְחָא, שִׁבְתִּי מַהֲהֵיא חֻכְמָתָא, וְאַתֵּינְשִׁיבַת בְּלִפְאֵי וּבְדַעְתָּאֵי. וּכְדִין וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. (וכי יַעֲרִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דְאִיהוּ אָמַר אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים).

(ג"א סְלָקָא דַּעְתָּהּ דְכָל עֲשִׂיקוּן דְהוּוּ בְּעֵלְמָא, הָוָה חֲמִי שְׁלֵמָה מְלָפָא.) אָלָא, מָאֵי עֲשׂוּקִים אֲלִין דְהוּוּ אָמַר. אֵינּוּן יְנוּקִין דְמַתִּין בְּתוּקָפָא דְאַמְהוּן, דְקָא עֲשׂוּקִים מִכְמָה סְטָרִין, עֲשׂוּקִים בְּאַתָּר עֲלָאָה דְלַעֲלָא, וְעֲשׂוּקִים לְתַתָּא. וְהָא חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ, וְהָכִי הוּוּ, אָבַל סְגִיאִין אֵינּוּן. קוּם סְבָא, אֲתַעַר בְּחִילָךְ. סְבָא אֵימָא מִיְלָךְ, דְיִדְאֵי בְלָא דְחִילוּ תִימָא.

לִית עֲשׂוּק כְּאֵינּוּן עֲשׂוּקִים, דְהָוָה אִיהוּ עֲשִׂיק בְּקַדְמֵיתָא, אוּ מַתְלַתָּא לְאַחְרָא, כְּמָה דְכַתִּיב, (שמות כ) פּוֹקֵד עוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בָּנִים עַל שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים.

הֵיךְ הָוָה עֲשִׂיק. שְׁלֵמָה מְלָפָא צְרוּחַ וְאָמַר (משלי כח) אָדָם עֹשֶׂק בְדָם נִפְשׁ עַד בּוֹר יָנוּם אֵל יִתְמַכּוּ בּוֹ. פִּינּוּן דְהוּוּ עֲשׂוּק, בְדָם נִפְשׁ, הוּוּ, אוּ בְנוּ, אוּ בֶן בְנוּ, יְהוּן עֲשׂוּקִין בְּטִיקָלָא, דְכַתִּיב עַד בּוֹר יָנוּם אֵל יִתְמַכּוּ בּוֹ. עַד הָוּוּ בּוֹר רַק יָנוּם מֵאַתָּר קַדִּישָׁא, וְאֵל יִתְמַכּוּ בּוֹ בְּהָאֵי עֲלָמָא. פִּינּוּן דְאִיהוּ עֲשׂוּק בְדָם נִפְשׁ, אִיהוּ, אוּ זְרַעִיהּ, לְהוּוּ עֲשׂוּקִים מַהֲהוּוּ סְטָרָא אַחְרָא.

אִית עֲשׂוּק, מְשַׁאֵר עֲשׂוּקִים, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ויקרא יט) לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ. אִיהוּ עֶבֶר וְעֲשֶׂק, אִיהוּ עֲשׂוּק בְּבָנוּי, מַהֲהוּוּ סְטָרָא אַחְרָא. וּבְגִין כֵּן אָמַר, אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֵמָה, קְאִימְנָא בְּכָל אֵינּוּן עֲשׂוּקִים, בְּכָל סְטָרִין דְעֲשֶׂק.

וְאִמָּאֵי אֵינּוּן עֲשׂוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַשׁ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִיבְעֵי לֵיהּ, מָאֵי אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֵי עֲשִׂיָהּ אִיהִי לְשִׁבְחָא, לֹא עֲשִׂיָהּ דִּילְהוּן אָלָא לַעֲלָא מִן שְׁמַשָּׁא.

אָבַל וְדָאֵי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אָלָא כִּינּוּן דְעֲשׂוּקִים מְרוּחֵיהוּן תַּמָּן, אִמָּאֵי אֲתִין לְהָאֵי עֲלָמָא. אָלָא רוּחִין וְדָאֵי נַעֲשׂוּ, אֲתַעְבִּידוּ בְרוּחִין וּבְגוּפָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, פִּינּוּן דְאַשְׁתְּכַלֵּל גּוּפָא דִילְהוּן, וְאַתַּעְבִּיד הָוּוּ רוּחָא בְּגוּפָא זָךְ וְנָקִי בְלָא לְכַלּוּבָא דְחוּבִין, בְּהָאֵי עֲלָמָא, כְּדִין אֲתַעֲשֶׂק גּוּפָא, כְּמָה דְאַתַּעֲשֶׂק רוּחָא. וְהָאֵי אִיהוּ גּוּפָא, דְאַתְהִי בֵיהּ יִתִיר מִכְלָא. וְעֲשׂוּקִין אַחְרָנִין אִית, בְּכְמָה זִינִין מְרוּחִין תַּמָּן, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפִין. אָבַל אֲלִין, אֵינּוּן עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אִית אַחְרָנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאַטְרָחוּ בְנֵי נִשְׂאָ לְמַאֲרִיהוּן. וּמָאֵן אִיהוּ. מָאֵן דְעֲשִׂיק אֲתַתָּא דְחֲבַרְיָה בְּטַמְרִין, אוּ בְאַתְגְּלִיָּא. וְהָוּוּ וְלָדָא דְאַתְגְּלִיר מְזִיָּהוּ, עֲשׂוּק אִיהוּ, בְּלָא רַעוּתָא דְמַאֲרִיהוּן, וְלֹא יָדַע בְּעֵלְהּ דְאַתְתָּא, אֵינּוּן עוֹבְדִין עֲשׂוּקִין אֵינּוּן, וְאַטְרָחוּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ לְמַעְבַּד לֹון גּוּפָא, וְלַצִּיּוּרָא לֹון צוּרָה, אֲלִין עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדָאֵי גּוּפִין דִּילְהוּן, עַל פְּרָחָא. בְּגִין כֵּן, שְׁלֵמָה מְלָפָא אָמַר, (קהלת ד) וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים, בְּכָל זִינֵי עֲשׂוּקִים קְאִימְנָא, אֵינּוּן אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְאַתַּעְבִּידוּ בְּעֲשִׂיָּהּ.

בהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

כְּמָה דְהֵנִי (ד"א איהו בערלה, אינו רבי ועבד ולבתר עשקין ליה מניה הכי) אינון עשוקין, דְכָבֵר נַעֲשׂוּ בְעֶרְלָה רַבִּי וְנָטִיל וְגָדִיל גּוּפָא, וְעָבִיד לִיה, וְלָבֵתֵר עֲשָׂקִין לֹזֵן מְנִיָּה, וְנָטִילִין לֹזֵן, הֲרֵי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל פְּלָא קָאִים שְׁלֵמָה מְלָכָא וְאָמַר, קָאִימָנָא עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, כְּפָא אוֹשְׁדִין דְמַעִין, עִם טַעֲנָה קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. הֵנִי אוֹשְׁדִין דְמַעִין, דְהָא עֶרְלָה רַבִּי לֹזֵן, וְגָדִיל לֹזֵן, עַד תִּלְתַּת עֲשָׂר שָׁנִין, וְלָבֵתֵר עֲשָׂקִין לֹזֵן מְעֶרְלָה, וְנָטִיל לֹזֵן קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָא לָךְ עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ כְכָר.

עַבְרָה עֲבִירָה קְטָלִין לִיה. לֹזֵן אֵית טַעֲנָה, וְזַמְיִנִין לֹזְמָר, מְאָרִי דְעֶלְמָא, תִּינּוּק בְר יוֹמִיָּה דְחָב, דְיִינִין לִיה דִּינָא. אָנָּא בְר יוֹמִיָּה הַוִּינָא, דְהָא מִהֵוּא יוֹמָא קָרִי לִיה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בֵּן, דְכְּתִיב (תהלים ב) יי' אָמַר אֱלֹהֵי בְנֵי אֲתָה אָנִי (דף ק"ג ע"ב) הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ, מְאָרִיָּה דְעֶלְמָא, יִלֵּיד בְר יוֹמָא, דִּינָא עַבְדִּין לִיה, הֲרֵי דְמַעַת אֵינוּן הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאֵית עֲשׂוּק אַחֵר, הֵוּא עֲשׂוּק דְאֶקְרִי מְזוּרָה, כִּד נָפֵק מְעֶלְמָא, מְיָד מְפָרִישִׁין לִיה מְקַהֲלָתָא דְעֶמְא קַדִּישָׁא. הֵוּא מְזוּרָה, עֲנִיָּא מְסַפְנָא, אוֹשִׁיד דְמַעִין קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאֲטַעִין קְמִיָּה, מְאָרִיָּה דְעֶלְמָא, אִי אֲבָהֵתִי חָאבֵן, אָנָּא מַה חוּבָא עֲבִידְנָא, הָא עוֹבְדָאִי, מִתְתַּקְנֵן לְקַמְדָּה הוּוּ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. וְכֵן לְכָל אֵינוּן עֲשׂוּקִים, אֵית לֹזֵן טַעֲנָה קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמִהֵוּא טַעֲנָה לִית לֹזֵן מְנַחֵם, וְלִית דִּיתִיב מְלָה עַל לְבָהוֹן.

וְמַה דְאָמַר (אֵת כָּל הָעֲשׂוּקִים) וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, אֵלִין אֵינוּן דְמַתִּין בְּתוּקָפָא דְאִמְהוֹן, אֵלִין עַבְדִּין לְאוֹשְׁדָא דְמַעִין, לְכָל בְּנֵי עֶלְמָא, בְּגִין דְלִית דְמַעִין דְנַפְקִי מְלָכָא, כְּהֵנִי דְמַעִין, דְכָל בְּנֵי עֶלְמָא תְּוֹהִין וְאֶמְרִין, דִּינִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָשׁוּט אֵינוּן, וְעַל אֲרַח קָשׁוּט אֵזְלִי. הֵנִי מְסַפְנֵי יְנוּקֵי דְלָא חָאבֵן, אֲמַאי מִיתוּ. אֵן דִּינָא דְקָשׁוּט, דְעָבִיד מְאָרִי עֶלְמָא. אִי בְּחוּבֵי אֲבָהֵתְהוֹן אֲסַתְלָקִי מְעֶלְמָא, אֲמַאי וְדָאִי אִין לָהֶם מְנַחֵם.

תוּ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, הֵוּא דְמַעַת דְלָהוֹן בְּהֵוּא עֶלְמָא, דְקָא מְגִינִין עַל חֲנִיָּא. דְתַנֵּן אַתָּר אֵית מִתְתַּקְנָא לֹזֵן בְּהֵוּא עֶלְמָא, דְאֶפִּילוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים לָא יִכְלִין לְקַיָּמָא תַּמּוֹן, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רַחִים לֹזֵן, וְאֲתַדְבַּק בְּהוּ, וְאֲתַקִּין בְּהוּ, מְתִיבְתָא עֲלָאָה דִּלְיָה. וְעֲלִיָּהוּ כְתִיב, (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים יִסְדַּת עוֹז. וּמַאי תוֹעֲלָתָא עַבְדִּין תַּמּוֹן, וְאֲמַאי סִלְקִין תַּמּוֹן. דְכְּתִיב, (תהלים ח) לְמַעַן עוֹרְרִיךָ לְחֶשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְכֵן אֵית אַתָּר אַחֲרָא לְבַעֲלֵי תִיּוּבְתָא.

תַּנְיִנּוּ, עֲשָׂרָה דְבָרִים אַתְבְּרִיאָו בְּעֶרֶב שַׁבַּת כּו'. הַפְתָּב וְהַמְכָתֵב וְהַלְוִחוֹת. דְכְּתִיב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמְכָתֵב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא. מְאִי אִירֵא מְדַהְכִי דְעֶרֶב שַׁבַּת הָוָה, וְדִילְמָא אֲלָף שָׁנִין לְבָתֵר, אוּ בְשַׁעֲתָא דְקַיָּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי. אֲלָא, וְדָאִי הֲכִי הוּא דְבְּעֶרֶב שַׁבַּת הָוָה. תָּא חֲזִי, בְּכָל עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, לָא אַתְמַר שֵׁם מְלָא, אֲלָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכָל מַה דְאֲתַבְּרִי. וְכִלְהוּ שֵׁם אֱלֹהִים, עַד דְכָל עוֹבְדָא אֲשַׁתְּכַלֵּל בְּעֶרֶב שַׁבַּת. מְדַאֲשַׁתְּכַלְלוּ כָּל עוֹבְדָא, אֶקְרִי יי' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלָא.

וְאֵף עַל גַּב דְּבָשִׁים אֱלֹהִים אֲתַבְרִי כְלָא, לָא אֲשַׁתְּכַלֵּל בְּעִשְׂיָהּ, כֹּל מַה דְּאֲתַבְרִי, עַד עָרַב שַׁבָּת.
בְּהֵיִא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּכַלֵּל כְּלָא בְּעִשְׂיָהּ, וְדַכְתִּיב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִימָא בְּמַעֲשָׂהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כֹּד אֲשַׁתְּכַלֵּל עֲלֵמָא, בְּשֵׁם
אֱלֹהִים בְּמַעֲשָׂהּ, וְלָא לְבַתָּה, דְּכְתִיב יי' אֱלֹהִים וּבָדָא אֲשַׁתְּכַלֵּל עֲלֵמָא, וְקִימָא עַל קִיּוּמִיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּהֵיִא שַׁעְתָּא דְּתַבְר מִשָּׁה הַלּוּחֹת, דְּכְתִיב, (שמות לב) וַיִּשְׁפֹּר אוֹתָם תַּחַת הָהָר. עָף
אוֹקְיָנוּס מֵאֲתַרְיָהּ, וְסָלִיק לְשַׁטְפָּא עֲלֵמָא. חָמָא מִשָּׁה דְּאוֹקְיָנוּס סָלִיק לְגַפְיָהּ, וְהָוָה בְּעִי
לְשַׁטְפָּא עֲלֵמָא, מִיָּד וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׂרֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ וְגו', וַיִּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. קָם
מִשָּׁה עַל מֵי אוֹקְיָנוּס וְאָמַר, מִיָּא מִיָּא מָה אַתּוֹן בְּעָאן. אָמְרוּ וְכִי אֲתַקְיָם עֲלֵמָא אֶלָּא בְּאוֹרֵיִתָּא
דְּלוּחֹת, וְעַל אוֹרֵיִתָּא דְּשַׁקְרוּ בְּהַ יִשְׂרָאֵל (ד"א וְעַבְדוּ עֵגֶלָא דְּדַחְבָּא, אֲנִן בְּעָאן לְשַׁטְפָּא עֲלֵמָא).

מִיָּד אָמַר לוֹן, הָא כָּל מַה דְּעַבְדוּ בְּחוּבָא דְּעֵגֶלָא, הָא מְסִיר לְכוּן, וְלָא דִּי כָּל אֵינֹן אֶלְפִין דְּנַפְלוּ
מִנְיָהּ, מִיָּד וַיִּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הוּוּ מִשְׁתַּכְּבֵי מִיָּא, עַד דְּנָטִיל מִיָּא מִנְיָהּ וְאֲשַׁקֵּי לוֹן, מִיָּד
אֲשַׁתְּקַע אוֹקְיָנוּס בְּאֲתַרְיָהּ.

דְּהָא בְּהֵיִא מְדַבֵּר לָא הוּוּ מִיָּא, דְּכְתִיב, (במדבר כ) לֹא מְקוּם זָרַע וְגו'. וּמַיִם אֵינִן לְשִׁתּוֹת. וְאִי תִימָא,
לְבִירָא דְּמַרְגָּם אַרְמֵי לִיָּה. חַס וְשָׁלוֹם, דְּתַמְזֵן שְׂדֵי מִשָּׁה דְּכָרְנָא בִּישָׂא דָּא לְמִשְׁתִּי לְבַתָּה. וְתוּ,
דְּעַד כָּאן לָא הָוָה לְהוּ בִּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמַדְבַּר מִתְּנָה, דְּכְתִיב, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּיָהּ שָׁרִים וְגו'.
וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָה. מִתְּמֵן יָרְתוּ בִּירָא. כְּתִיב הָכָא עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּכְתִיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי תְהוֹם.
חֲרוֹת עַל הַלְּחַת, מָאִי חֲרוֹת עַל הַלְּחַת. הָכִי אוֹקְמוּנָהּ, חֲרוֹת מִמְלָאָךְ הַמּוֹת, חֲרוֹת מִשְׁעַבּוּד
מִלְּכִיּוֹת,

